

Rijden over verdronken Walcheren

Ge zijt daartoe in een vreemdsoortig vehikel geklommen, half auto, half boot en vele meters hoog, Het heeft zes enorme wielen met banden en het heeft een stuur, maar daarmee zijn alle auto-kenmerken uitgeput. Het geheel beweegt zich met flinke snelheid over de onzichtbare wegen en zoo 't al op den berm komt, of zelfs in diep water geraakt, dan is er nog geen man overboord want in dat geval vaart het verder dank zij twee schroeven.

„Duck“ is de populaire benaming voor dit voer-vaartuig. Het militaire serienummer, de officiële aanduiding dus, was DUKW, gevolgd door een cijfer-combinatie. De soldaat maakte natuurlijk van het onuitspreekbare DUKW „duck“, te meer omdat duck het Engelsche woord voor eend is en die betiteling slaat den spijker precies op den kop.

Ducks onderhouden op Walcheren thans het interlocale verkeer. De vroeg-duck vertrekt om acht uur uit Middelburg en gaat over Serooskerke naar Domburg en van daar door naar Westkapelle om denzelfden weg terug te volgen. Twaalf en drie zijn de overige vertrektijden. Bij de Seisbrug is het een drukte van belang. Hier bevindt zich de aanlegsteiger voor een gansche vloot van vaartuigen: bona fide stoombootjes van den Provincialen Stoombootdienst en haastig getimmerde, vierkante pieremegoggels en alle vormen daar tusschen.

Begeeft men zich, per boot over het water, dan is het geducht oppassen. Het blijft noodzakelijk de bestaande watergangen te volgen en behalve een prima terreinkennis is het eenige hulpmiddel nu en dan een staak aan een paal of een mand in een boom. Zelfs een zeer geringe diepgang brengt het vaartuig op enkele plekken subiet aan den grond. Er zijn allerlei vreemde hindernissen, die er steeds weer aan herinneren, dat het op 't verdronken land de omgekeerde wereld is. „Pas. op, Kabels“ staat er ergens. Vroeger liep hier wellicht een Duitsche telefoondraad van paal tot paal. De leuning van een brug juist beneden laag water hunnen de grootste narigheid teweegbrengen en het oversteken van wegen is meestal onmogelijk. Geen tocht gaat in den regel voorbij of men raakt een keer vast. En doet men met de eigen boot deze ervaring niet op, honderd tegen één dat men moet bijspringen om een groote zolderschuit - die fruit en meel naar Domburg brengt - los te trekken van den berm waarin zij onwrikbaar vast zit.

Vertrekt men van Middelburg; koers zettend naar Serooskerke, dan arriveert men na een goed halfuur aan een steigertje daar waar de weg plotseling opduikt uit de golven. In het algemeen zijn de dorpskernen tamelijk droog gebleven en Serooskerke heeft een ruime kern als men bij

laag water komt. Maar de steigertjes langs de huizen zoo goed als de dikke laag slik die den weg bedekt, toonen wat bij hoog water gebeurt. Rondom de kerk blijft het echter altijd droog. Hier staan in bonte verscheidenheid eggen, ploegen, boerenwagens en allerlei ander gereedschap. Het is druk in Serooskerke. De kinderen spelen in het zonnetje. Ge zoudt bijna het water vergeten, maar dan ziet ge de bewoners met jobsgeduld uit hun kamers en gangen pan na pan van den indringer opscheppen en weggoaien. En nog altijd worden de lijnen van den tegelvloer gebroken door een spiegelend oppervlak. Komt men vandaag klaar met het water uit de huizen te krijgen, dan is 't over drie, vier dagen weer terug.

Luister naar de verhalen over de dagen van de ramp. Toen was 't erg. Het water kwam snel en alle waarschuwingen ten spijt verraste het velen. Iemand klom vroeg in den morgen langs de ladder van den slaapzolder naar beneden. Het licht had geweigerd toen hij 't knopje aandraaide maar hij schreef 't aan storing toe. Voorzichtig zochten zijn voeten de sporten, hij sliep nog half. Maar de volgende seconde was hij klaar wakker: het stappen in ijskoud water is een onfeilbaar middel daartoe. Bij een kaarsvlam kon de betrokkene den toestand ten slotte van de ladder af opnemen: meer dan een halven meter water stond in het huis en daarin dreeven zijn kleedingstukken, schoenen en andere bezittingen rond. Honderden koeien en paarden zijn in veiligheid gebracht, soms voorlopig op de vliering van een boerderij....., Kan men het zich voorstellen in de groote steden: vee op zolder en het geheele huisgezin erbij? Beneden in de hoeve: water, rondom water, mijlen in den omtrek geen levende ziel. Plus het lang niet denkbeeldige gevaar van instorten van de woning, want hoeveel van die oude hoeven waren. hecht en welgebouwd? Thans is veel vee naar Zuid-Beveland geëvacueerd en tal van burgers gingen denzelfden weg.

De boot vaart weer. Inboorlingen wijzen naar den horizon. Een flauwe karteling: Gapinge..... zwaar getroffen.....: er wonen nog dertien menschen. In dien hoek van het eiland is de stroom sterk. Wanneer je met een roeibootje in den trek van de eb komt, dan ga je onherroepelijk het gat bij Veere uit.

Plotseling wrijft de reiziger zich de oogen uit. Wat gaat daar tusschen de boomen door het water? ..... Nee, hij bedriegt zich niet: het is een tweespan, dat een kar trekt, twee fiere, sterke paarden, die tot de borst door het water wadend, heel den langen weg van Serooskerke naar

Middelburg en terug afleggen, elken dag. Heel zeker en vanzelfsprekend. Neen, men behoeft den leeuw van het Zeeuwsche wapen niet, misschien is dit tweespan een sprekender symbool van Zeeuwschen moed.

Er is hier veel om zich over te verbazen. Bijvoorbeeld de enorme aantallen palen, die boven de golven uitsteken, zoover het oog reikt. Men verneemt, dat de moffen, als voorzorg tegen eventuele landingen met zweefvliegtuigen of parachutisten deze afschuwelijke garnering van het landschap hebben neergezet. Dikwijls bevinden zich nog prikkeldraadversperringen tusschen deze palen, hetzij onder, hetzij boven water. En dan zijn er nog: de mijnen.

Het binnenland van Walcheren rond de groote bunkers is nog altijd levensgevaarlijk, ook voor booten. Men zal moeten wachten tot het land is drooggepompt voordat maatregelen genomen kunnen worden. Nog onlangs gebeurde het, dat een vlot, bemand met vier personen in de lucht vloog toen een der opvarenden, al boomend, een mijn trof. Gevolg: één doode, drie gewonden.

[Aldus J. Heyn Jr. in zijn boekje 'Water over Walcheren', uitgegeven in 1945]